

Opinionsredaktör: Frida Park, 08-619 24 83, frida.park@dagen.se | Ledarskribenter: Steven Crosson, steven.crosson@dagen.se, Lennart Hambré, lennarth.hambré@dagen.se, Fredrik Wenell, fredrik.wenell@dagen.se

Världsfrånväänd syn på otrohet

Utopi att utforskandet av begären gör oss lyckliga

Det måste gå att spränga normen om att otrohet är något dåligt menar Dagens Nyheters kulturkronikör Vesna Prekopić. Vi har ju lyckats med familjenormen så varför skulle det inte gå att både äta kakan – följa begäret – och ha den kvar – parrelationen, menar hon. Hennes tes är att alla de rutiner och vanor som familjelivet kräver stryper den passionerade lusten. Tvärt emot vad många hävdar, menar Prekopić, handlar inte modnad om att lära sig handskas med begäret utan om att utforska alla livets områden fullt ut. Då kan vi bli de vi egentligen är. Eller, det är hennes förhoppning.

De senaste 50 åren har vi sett genomgripande värderingsförändringar om hur familje- och parrelationer kan och bör se ut. Våra värderingar visar, precis som det låter, vad vi värderar högst. Prekopić menar att passionen, även om den innebär otrohet, är ett gott värde eftersom individer får möjlighet att utforska sina begär.

SVERIGE ÄR SOM bekant ett av de mest sekulariserade länderna i världen. I den världsomspännande värderingsundersökningen World Value Survey konstateras att vårt samhälls gjordt upp med traditionella normer till förmån för värderingar som bygger på individens oberoende. Traditionella normer innebär i ett svenskt sammanhang en kultur som präglats av den lutherska kyrkans inflytande. Med det i beaktande är det Prekopić förslag förövande. För henne handlar det om att bryta de dogmatiska förtryckande normer som hon menar att kyrkan lagt på människor.

Historiskt har det varit kvinnan som riskerat mest i en tillfällig sexuell relation. Hon fick bära skammen för en graviditet som

Dagen
GUBNEN
PÅ KRISTEN
GRUND

kommit till utanför ett äktenskap. Men så är det inte längre. Önskad graviditet kan i dag antingen förhindras genom preventivmedel eller avslutas genom abort. Det anses inte heller längre skamligt att bli gravid utanför en trofast parrelation. De finns alltså inte längre några stora risker ens för en singelkvinna att bli gravid. Otrohet är helt enkelt inte riskabelt på samma sätt som förr.

PREKOPIC HAR RÄTT i att vi är begärande varelser. Hennes kronika är intressant inte minst eftersom den på ett tydligt sätt drar ut konsekvenserna av att låta passionen styra i en individualistisk tid. Det åskådliggör vägvalet mellan två olika sätt att se på hur människor bör handskas med begär. Antingen bör människor följa de egna begären så att hon upptäcker nya utforskade områden (partner) i livet eller så bör begären, eftersom de både är bedrägliga och flyktiga, formas.

Den kristna traditionen har förordat att begären ska formas för att träna vissa dygder. Är det bara förtryck, värt att kasta överbord, eller riskerar vi att missa något viktigt om vi går Prekopićs väg? Dygder är karaktärsenskaper som i en gemenskap – samhälle, familj, parrelation eller på en arbetsplats – anses eftersträvsvärda eftersom de bidrar till att stärka gemenskapen. Ingen människa är en fullt ut autonom

”

Det svek en otrohet innebär gäller inte bara partnern utan hela det nätverk av relationer som paret är indraget i.

individ utan vad vi gör och hur vi lever påverkar dem vi lever i relation till.

De dygder som hör till parrelationen kan därför inte ses bortom andra gemenskaper vi är en del av. Ingen relation står fri från vännen, eventuella barn, föräldrar och övrigt släkt. Om otrohet skulle bli normaliserat skulle det underminera trygga och stabila relationer på fler områden och bidra till försvagade gemenskaper. Det svek en otrohet innebär gäller inte bara partnern utan hela det nätverk av relationer som paret är indraget i. Därför har trofasthet, av kyrkan och samhälle, premierats som den primära dygden.

Men Prekopić missar ytterligare en dimension som inte kan förbises. Vem som är stark och vem som är svag i ett par varierar. Om möjlighet till otrohet finns som ett alternativ är risken att den starkare oftare drar det längsta strået. Trofasthet har större möjlighet att vara ett skydd för den svagare parten.

Nu tänker sig Prekopić ett helt annat sätt att konstruera parrelationen och utövar normkritik mot den trångsynta trofasthetsnormen. Hennes mål är att vi ska kunna konstruera parrelationer så att de tal passionerade sexuella relationer vid sidan av. Livet är enligt henne alldeles för kort för att inte få utforska lusten.

MEN HENNES DEKONSTRUKTION är utopisk. Otrohet kommer inte att bli det nya goda. Det ska vi vara tacksamma för. Livet blir inte meningsfullt i de kortsiktiga sexuella relationerna där individen får sin lust uppfyllt precis som Dagens gästkronikör och prästen Emma Audas skriver i ett svar i Dagens Nyheter. Den kristna trons svar är att livet snarare blir meningsfullt genom att begären formas så att de blir en del av något som är större än mig och oss.

FREDRIK WENELL

CHEFREDAKTÖREN HAR ORDET
FELICIA FERREIRA

En skam att överlevare är hotade till livet

Några få stolar är framställda. Till hedersgästerna och tillika de äldsta som till skillnad från oss andra gäster har svårt att stå längre stunder. Där sitter de, tio stycken. Överlevarna.

Några av de få ögonvittnen till Förntelsen som fortfarande lever.

I rummet är det minst sagt stort säkerhetspådåg. Polis och Säpo i varje vrå. En del av dem är där för att hålla koll på partiledare och andra framstående gäster, men andra delar av säkerheten handlar om att det som regel finns hotbilder mot arrangemang som rör judar och judiskt liv.

Från scenen ombuds ögonvittnena att berättas, kanske för tusende gånger, skildringar om grymheter som än i dag är svåra att ta in. Men det påminner oss om hur snabb ondska kan eskalera från förflyttningar i attityder och yttringar till nattsvart mörker.

STUNDEN ARRANGERAS av festfixaren Micael Bindefeldt som själv har judiska rötter och vars stiftelse årligen delar ut ett stipendium

som denna gång gått till dokumentärfilmaren Johan Palmgren. Han har samlat berättelser kring föremål med koppling till Förntelsen.

”

Vi måste alla bygga upp immunförsvaret mot denna farst.

En betydelsefull servis som mitt i natten smugits till en tysk granne precis innan en deportation och som sedan lett sig till Sverige via den grannens barnbarn en generation senare. Berättelserna rör

vid oss alla i rummet. Inte ett öga är tortt.

Men trots den fina stunden och glädjen över att så många kraftsamlar för att minnas, förebygga och motverka antisemitism så lämnar jag rummet med en bild som särskilt etsat sig fast i min hjärna: De tio äldre överlevande som än i dag, nästan 80 år efter ondskans kulmen, sitter där omgivna av säkerhet för att de tillhör en minoritet vars hela existens fortfarande är hotad.

Kanske är de vana vid det här laget, jag hoppas inte det. Men måtte vi i vårt land aldrig bli vana vid att synagogor, judiska skolor och judiska arrangemang ska behöva omges av så mycket säkerhet.

EFTER ATT EN hel värld sett på när sex miljoner judar och andra människor förintades kan man tänka att hotet mot judars existens enbart för att de är judar, borde vara utplånat. Skamligt nog inte.

”Vi måste alla bidra till att stärka och bygga upp immunförsvaret mot denna farst.” Den katolske biskopen Anders Arborelius som var med och delade ut stipendiet formulerar det väl.

Förntelsens minnesdag manifesteras på olika sätt över hela världen och vi hedrar minnet av alla de som mördades under Förntelsen men också – de som stod emot. Förntelsens minnesdag är över för i år. Men kampen mot den antisemitiska farstoden måste nu fortsätta året om.

FELICIA FERREIRA, Dagens chefredaktör

Är trofasthet bara förtryck, värt att kasta överbord, eller riskerar vi att missa något viktigt om vi går Prekopićs väg?

FOTO: UNSPLASH